

17
47
I. N. J.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
DE
LEGITIMA MARITI

occasione

Auth. Præterea. C. Unde Vir & Uxor

&

Novell. 53. cap. 6.

Quam

DEO juvante

Ex Permissu Incltyti Jctorum Ordinis,

IN ACADEMIA VITEMBERGENSI,
SUB PRÆSIDIO

DN. JO. HENRICI BERGERI,

J.U.D. Pand. P.P. & Collegiorum, quæ

Vitembergæ sunt, Assessoris,

*Domini Patroni & Promotoris sui etatem
colendi,*

Pro LICENTIA

Summos in utroque Jure honores, Privilegia &
Immunitates ritè consequendi,

Publicæ & solenni Disquisitioni submittit

JOH. FRIDERICUS BAUDIUS,

Schmidefeld. Misn.

Ad diem 4. Maji, Anno M. DC. XCIII.

VVITTEMBERGÆ,

Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typogr.

LEGITIMAMARITI

DNI JOHANNIS BELLEFRI

JOH. FRIEDRICHUS

PRÆFATIO.

Editanti mihi, in quânam è va-
riis juris nostri Materiis Ingenii
mei vires utut tenuissimas im-
præsentiarum exercerem, ob-
tulit sese tandem hæc de legi-
timâ Mariti : Quæ quidem,
quod Jus Civile attinet, jam suo modo res expedi-
ta est, quoad Jus verò Saxonicum tum commune,
tum Electorale adhuc aliquò dubiò laborat.
Quippe quò cautum, quod Maritus sit tantum-
modo Uxoris defunctæ heres mobilis, de Im-
mobilibus autem prorsus nihil lucretur. Quæ
sententia quemadmodum valde dura & æquitati
adversari videtur, Ita & inter summa illa juris Sa-
xonici Oracula Matth. Berlichium & Ben. Carp-
zovium non minimam excitavit contentionem,
quorum alter Marito pro re nata quartam vel
portionem virilem tribuit, alter vero illum à Suc-
cessione Uxoris in casu deficientium Mobilium
omniò excludit. Imò Richterius ulteriùs progred-
ditur & absque discrimine casuum, Marito sive

inops sit five non, partem bonorum Immobili-
um tribuit. Sed ne res in dubio relinqvatur,
Mens est, post exantlata Examina consueta & im-
petratam Potestatem à Magnificò Ordine Juridi-
co pro Licentiâ disputandi inqvirere, cujus Opi-
nio Rationibus juris magis suffulta, & veritati Ju-
ridicæ convenientior sit, cum secundum ipsum
Carpz. Lib. 6. Tit. 7. Resp. 70. n. 10. æquius sit ei
adherere sententiæ, quæ melioribus fulcitur Ra-
tionibus, etsi Impetator sit in contrariâ opinione;
Rem equidem perexigui mei Ingenii vires longi-
us egredientem molior, ut propterea Eruditorum
reprehensionem justissimè videar incurrisse, &
suspicer, ne à me optimè cogitata, etiam hic pes-
simè cadant. Hoc tamen mihi adhuc solatii su-
perest, etiam in magnis VOLUISSE non omni
laude carere. Deum igitur Optimum Maximum
ut feliciter evenire sinat hoc Exercitium, supplici
manu & mente obtestor!

CAPUT I.

DE

LEGITIMÆ in genere & in specie MARI-
TI Etymologiâ, Synonymiâ, Homony-
miâ, Descriptione & Divisione.

TH. I.

Initium hujus Exercitii de Legitimâ dum facio, non abs re
erit, cum monente Socrate Intelligentia Verborum Prin-
cipi-

cipium Eruditionis sit, in ipsam Vocem inquirere; Di-
citur verò Legitima à Lege, quia solà Lege sine Judicio Te-
statoris constituitur Franzk. *Comm. l. ad Tit. de Inoff. Te-
stam. §. fin. n. 1.*

TH. II.

Vocatur etiam Quarta §. *fin. J. de Inoff. Test.* Quarta
Legitimæ partis §. 3. *J. d. t. debitum naturale L. 36. §. ult.*
C. eod. tit. Nov. 18. in pr. Falcidia *Auth. Unde & si Parens:*
C. de inoff. Testam. Germanis dicitur Pflicht Theil und
Noth Erbschaft Besold. *Thes. Pract. sub lit. P.*

TH. III.

Accipitur aliàs Legitima 1. latè & generaliter, quo sen-
su omnia dicuntur legitima, quæ ex lege aliqua instituta
sunt, & plerumque de LL. 12. Tab. intelliguntur, 2. speci-
aliter, quo sensu definitur portio hereditatis jure debita.
Alias hujus acceptionis descriptiones adducit Merlinus de
Legitimà *Lib. 1. t. 1. q. 1.*

TH. IV.

Distinguitur autem Legitima in propriam & impro-
priam sive in veram & quasi.

TH. V.

Propria triplex est: Descendentium nim. Ascenden-
tium & Collateralium s. Fratrum & Sororum in solum ca-
sum institutarum turpium Personarum Struv. S. I. C. *Ex-
erc. 10. Th. 10.*

TH. VI.

Impropria vel quasi Legitima est Conjugum Gotho-
fred. *in not. ad Nov. 53. c. 6. lit. b.*

TH. VII.

Porrò Legitima est vel juris naturalis vel civilis; hujus,
quando formaliter consideratur & potest mutari, illig verò,
quando materialiter, non certâ quantitate, sed ipsâ succes-
sione

sione spectatâ, usurpatur Struv. S.I.C. Ex. 10. Th. 10. Quan-
quam accuratè loquendo hoc non aliter admittendum est,
quàm quatenus in Legitima insunt Alimenta necessaria.
Et hinc est, quod miles non teneatur liberis in testamento
relinquere legitimam L. 9. 24. C. de inoff. Testam. Inte-
rim tamen alimenta eis præstanda esse ipsa Ratio jubet,
Quod Hugo Grotius de Jur. Bell. & Pac. Lib. 2. c. 7. §. 4. &
ibid. Zieglerus eleganter executi sunt.

TH. IIX.

Quia igitur h. l. in specie de Legitimâ Mariti acturi
sumus, de significatione Vocis paucula præmittere libet.
Maritus autem propriè à contractis Nuptiis dicitur, licet
pro sponso etiam ponatur, ut in L. non sine 5. C. de bon. qua
lib. Mariti enim appellatione sponsus continetur in L.
Julia de fund. dot. vid. l. 4. ff. de fund. dot. Calv. in Lex.
Jurid.

TH. IX.

Hisce præmissis describitur hæc in specie, quod sit
Portio Marito in bonis Uxoris prædefunctæ locupletis in
casu inopiæ & deficientis Donationis propter Nuptias legi-
bus debita, per Nov. 53. c. 6. & Auth. Prætereà. C. Unde Vir
& Ux.

CAP. II.

DE

CAUSA EFFICIENTE.

TH. I.

CAusam Efficientem hujus Legitimæ nostræ constituit
Jus Civile & quidem Novissimum in Nov. 53. c. 6. &
Auth. C. Prætereà. Unde Vir & Ux. comprehensum. Nam
jure veteri Conjuges sibi invicem non succedebant, nisi ope
Prætoris omnibus cognatis deficientibus L. 1. pr. quis ordo
in poss. serv. t. t. ff. Unde Vir & Ux. Th. 2.

TH. II.

Sed non immeritò hic dubitari posset: An hoc Privilegium Uxori indultum etiam ad Maritum extendi queat, cum Imperator in *alleg. Auth. de Marito* nominatim nihil constituat, & Jus novum & prioris correctorium strictè accipiendum, nec procedendum sit argumentando ad consequentias, ut legum vitetur correctio, Rittersh, in *expof. Nov. Const. P. 7. c. 17. n. 9.*

TH. III.

Attamen hisce non obstantibus veriore sententiam Affirmantium puto, i. Quia Uxor & Maritus sunt relata, quorum eadem natura est & qualitas, adeò ut quod statuitur in uno etiam intelligatur statutum in alio *arg. L. veteres 19. ff. de Act. Emt. L. fin. C. de indict. Viduit. Everhard. in Top. loc. à correlativis 20. n. 3. & 4.* Et in hac Materia una eademque Ratio, ac proinde idem quoque Jus in Marito, quod in Uxore statuendum est *arg. L. illud 32. ff. ad L. Aquil.* Ubi enim rationis identitas concurrat, etsi res aliàs diversissimæ sint, tamen ab unâ ad aliam argumentando procedere possumus *L. non possunt 12. cum L. seq. ff. de LL. Everh. in loc. leg. à contr. ad distract. n. 11.*

TH. IV.

Contrariari quidem huic nostræ Assertioni videtur Gl. lat. ad Art. 31. L. 1. Land R. lit. d. post med. quando dicit: Correlationem non habere locum in statutis; Sed contra ea sciendum est, dictum Glossæ etiam juris civilis semper debere intelligi secundum Legem, quam allegat, Reyger in *Thes. jur. verb. Glossa n. 4.* quando autem nihil allegat non esse tenendam Glossam Rol. à Valle *Conf. 45. n. 36. L. 1.*

TH. V.

Nec ad rem quicquam facit, quod statutorum verba, strictè sint accipienda Gail. *Lib. 2. Obs. 29.* Hartm. *Pist. L. 1.*

20. 16.

Qu. 16. n. 23. & stricti juris sint Alexand. *Conf. 184. n. 10. Vol. 6.*
Parisi. *Conf. 127. n. 29. Vol. 1.* ideoque nec ultra verba extensio
facienda Schurff. *Conf. 15. n. 1. Cent. 1.* Menoch. *Conf. 5. n. 2.*
statutaque tantum in casu disposito obtinere dicantur Gl.
in *L. mancipia C. de serv. fugit. Dec. Conf. 101. n. 1.* & restrin-
gantur ad casum, de quo disertè loquuntur Alex. *Conf. 197.*
n. 6. Vol. 6. Ruin. *Conf. 43. n. 2. 9.*

TH. VI.

Nam ad hæc reponi potest: Ubi juris vel statuti Ratio
eadem est, ibi eadem quoque debet esse juris vel statuti Di-
positio *L. neq. 10. L. non possunt 12. & L. seq. ff. de LL.* At
hòc modò statutum non extenditur, sed enucleatur, & quod
Rationi ipsius inclusum est, secundùm æquitatem declara-
tur & detegitur. Andr. Rauchb. *P. 1. Qu. 6. n. 11. & 21.* ubi
dicit, talem Interpretationem non dici extensivam, sed in-
tellectivam, quæ ex mente statuti sumitur. Alii eam spe-
ciem commodo satis vocabulo comprehensivam appel-
lant.

TH. VII.

2. Quia expressum textum habemus in alleg. *Nov. 53.*
c. 6. Quod sc. similiter quidem in Viris, similiter etiam in
Mulieribus servandum sit, quæ verba certè aliter intelli-
gi non possunt, quàm quod Maritus eodem jure gaudere de-
beat in bonis Uxoris, quo gaudet Uxor in bonis Mariti.

TH. IIX.

Et hæc Opinio vel ideò sustinetur, quia d. Auth. Præ-
tereà, desumpta est ex allegatâ *Nov. 53. c. 6.* ut apparet ex cla-
ra *lit. Auth.* Inscriptione, ac proinde meritò etiam ex illâ
Novellâ patietur interpretationem, cui suffragatur Gotho-
fred. in *Not. add. Nov. 53. c. 6. lit. I.* ubi dicit, nota de Quartâ
Viro competente in bonis Uxoris locupletis defunctæ,
Quid? quod cit. Auth. vocabulo generali *Conjugis* utitur,
adeo-

adeoque etiam in se spectata magis proficit quam obest.
Nemo enim vocabulo Conjugis quoque maritum contineri
facile negabit.

TH. IX.

Hanc sententiam ulterius adjuvat Rubrica *d. Nov. 53.*
quæ circa finem ita sonat : Et de indotatis Uxoribus, ut
habeant quartam partem in substantia Viri & ipse vir in
substantia Uxoris, quando in ops est, cui relinquitur.

TH. X.

Denique accedit, quod idem Imperator Justinianus
in *Nov. 117. c. 5.* certos casus constituat, quibus Maritus se-
cus atque Uxor quartam illam capere non debeat ex bonis
Uxoris, Ubi *in fin.* ait: Virum enim in talibus casibus
quartam secundum priorem nostram legem, ex substantia
Mulieris accipere, modis omnibus prohibemus. Unde
resultat tale argumentum, quod extra illos casus quar-
tam accipiat Maritus, quia prohibitum in uno, quoad
alia censetur permissum Gamsius *Thes. jur. verb. Prohi-
bitio §. 17.*

TH. XI.

Nimirum monendum est, duplicem esse in hac mate-
ria quartam à Justiniano introductam, primam in causâ
repudii sine causâ missi eamque utrique Conjugi commu-
nem *L. ult. §. 1. C. de repud. Nov. 22. c. 18.* alteram quæ Con-
jugi inopi ex bonis defuncti Conjugis debetur *Nov. 53. c.*
ult. ut adeo sec. Accursii sententiam, quæ etiam communi-
or est & *Auth. Prætereà C. unde vir. & Uxor.* convenientior,
verba cit. *Nov. 117. c. 5. in fin.* referri tantum oporteat ad
eam quartam, quæ ex *d. l. ult.* debetur, præsertim cum di-
sertè ejus *in fin. alleg. Nov. 117. c. 5.* mentio fiat.

TH. XII.

Hactenus dicta autem etiam in Foro Saxonico obti-
nent,

B

ment,

ment, Schneide W. *J. de hered. quæ ab intest. defer. Rubr. de Success. inter Vir. & Uxor. n. 32.* Pensold. in *add. ad Col. Dec. 286. n. 299. P. 2.* quia *d. Auth. Prætereà* in jure Saxonico abrogata non invenitur arg. *L. 32. §. ult. C. de Appell. & L. 27. in med. C. de Testam. Berl. P. 3. Concl. 29. n. 70.*

CAP. III.

DE

CAUSA MATERIALI.

TH. I.

Causa Materialis hujus Legitimæ duplex est, subjecta & objecta.

TH. II.

Objecta, quæ etiam objectum aliàs dicitur & Materia circa quam, sunt res Uxoris prædefunctæ relictæ, quæ considerantur vel ratione qualitatis vel quantitatis.

TH. III.

Ratione qualitatis sunt vel res mobiles vel immobiles, & utræque iterum vel dotales, vel paraphernales, vel utensiles.

TH. IV.

Quod res mobiles attinet, illas de jure Saxonico lucratur Maritus, sive sint dotales sive paraphernales, quia Maritus in dote & aliis rebus mobilibus exceptis Utensilibus successor Conjugis statutarius est, eoque nomine heres Uxoris mobiliaris appellatur, *Berl. P. 3. Concl. 29. n. 29. & 30.*

TH. V.

Quæ Assertio tamen hunc in modum limitatur, ut liberis vel si hi non extent, Ascendentibus Uxoribus Legitima ex illius Mobilibus, deficientibus immobilibus, salva maneat, *Berl. d. Concl. 29. n. 60. Schulz. Syn. J. de quarto Ord. succed. lit. a.*

Th. 6.

TH. VI.

Sed quaeritur hinc non immerito: Si Uxor planè nulla mobilia relinquat, an Maritus de Immobilibus illius aliquid lucretur? Qua parte tres extant sententia Doctorum. Prima est Carpozovii *P. 3. C. 22. Def. 24.* scilicet Marito nihil deberi, utcumque inops esset. Altera, si Maritus inops sit, tum verò etiam in Foro Saxonico eum Uxori diviti in certâ bonorum immobilium parte succedere, *sec. Auth. Prateredâ C. Unde Vir. & Ux. quæ Schneidevvinum ad Tit. Inst. de success. quæ ab intest. rubr. de success. inter Vir. & Ux. num. 32. Frid. Pensoldum in addit. ad Col. Dec. 286. n. 299. P. 2. Molle- rum P. 3. C. 21. n. 14. Schulzium cit. loc. & novissimè Berli- chium Part. 3. Concl. 29. n. 69.* auctores habet. Tertia de- nique, etiam citra respectum Paupertatis Viduo quartam, partem bonorum immobilium deberi, quam Richterius *de success. ab intestato Sect. 4. membr. 2. n. 57.* & Struvius *S. J. C. Exerc. 38. Th. 40.* tuentur. Mihi in hæc sententiarum va- rietate ultima perplacet, eamque in præsentiarum, paucis tamen, probare annitar.

TH. VII.

Rationes autem quæ me potissimum movent, hæc sunt: I. Quia jure Saxonico eoque Electorali extra casum specia- lem Pactorum Dotalium, Statutorum aut Consuetudinis, Uxori ex bonis Mariti prædefuncti, siue dives illa sit siue in ops, debetur quarta pars, si Maritus relinquit Liberos ex primò vel secundò Matrimoniò natos, si verò nullos relin- quat liberos, tertia Pars, per *Const. Elect. 20. P. 3.* Ergò et- iam Marito in defectu Mobilium ex bonis immobilibus Uxoris defunctæ pro qualitate Casuum vel tertia vel quarta pars debebitur, & quidem ex naturâ correlatorum *arg. L. cum Emtor. 5. ff. de rescind. Vendit. & per Rationes cap. 2. Th. 3. & seqq. adauctas.*

TH. VIII.

2. Quia, ut Maritus in Foro Saxonico Mobilia Uxoris lucretur, in ejus Favorem est introductum, ergò in odium & detrimentum ejus non est detorquendum, arg. *L. quod favore. 6. C. de LL.* ubi Imper. Theod. & Valent. quod favore, inqviunt, quorundam constitutum est, quibusdam casibus ad læsionem eorum nolimus inventum videri, & *L. plures 19. in f. C. de fid. Instrum.* ubi Justinianus dicit: Hoc quod pro quibusdam introductum est, inferre eis jacturam, minimè rationi convenit æqvitatìs.

TH. IX.

3. Movent me præjudicia Scabinorum Hallensium, apud Richterum *cit. loc.* quibus omnino aliqua autoritas Juris dubii interpretativa concedenda est; Quamquam non ignorem, aliud & his contrarium responsum è Scabinatu Lipsiensi à Carpzovio *part. 3. const. 23. def. 24.* adduci.

TH. X.

Quod adeò verum est, ut, licet Mulier nonnulla Mobilia reliquerit, si tamen ea ad quantitatem alleg. Auth. non ascendant, Maritus etiam in foro Saxonico supplementum ex Immobilibus petere possit, Berlich, *P. 3. Concl. 29. n. 70.*

TH. XI.

Sed huic assertioni nostræ valde contrariari videntur ea, quæ per textus in *Land. N. L. 1, Art. 31. & L. 3. Art. 76.* tradit Carpzovius *P. 3. Const. 23. Def. 22.* ubi *n. 1, 2, 3.* dicit: Maritum in mobilibus tantummodo bonis Uxori defunctæ succedere, de Immobilibus autem nihil omnino lucrari, usque adeò, ut quantumvis Uxor nihil reliquerit in mobilibus sed sola immobilia, tamen Maritus de hisce nihil percipiat, cui adstipulantur Wesenbecius & Mollerus, quorum ille in *add. Schneidevv. J. de hered. quæ ab intest. defer. Rub. de success. int. Vir. & Ux.* ait se non vidisse ita pronunciari, sed

sed simpliciter tantum Marito mobilia adjudicari & cogi
eum immobilia reddere, hic verò ad *Const. Elect.* 21. P. 3. n. 14.
idem se affirmare posse & usum quidem quotidianum satis
probare docet.

TH. XII.

Atque hanc suam opinionem ampliat Carpzovius &
Maritum nunquam ad Successionem Immobilium præde-
functæ Uxoris in foro Saxonico admitti existimat, ne tunc
quidem, quando nulli alii Uxoris descendentes, Ascenden-
tes aut Collaterales fratres nempe vel sorores adsunt, P. 3.
C. 23. Def. 23. neque probat distinctionem, an Maritus su-
perstes habeat, unde se commodè sustentare possit nec ne?
P. 3. C. 23. Def. 24. & quidem ex ratione n. 6. d. Def. allata,
quia nimirum obstat generalitas verborum in *Art. 76. L. 3.*
Band. N. ibi: *Stirbt denn das Weib/der Mann behält*
alle des Weibes fahrende Habe / das Gebäu aber / da
die Frau inne war / und die Gerade behält er nicht / &c.
quæ, pergit Carpzovius, luculenter innuunt, in foro Saxo-
nico simpliciter Marito superstiti Mobilia sola adjudicari
& cogi eum Immobilia reddere, accedente præsertim hu-
jus juris ratione inductivâ, cujus memini suprâ Def. 22. &
Observantia Fori Saxonici; de qua testantur Wesenb. in not.
margin. ad Schneidevv. d. L. n. 32. lit. a. Mollerus ad *Const.*
Elect. 21. n. 14. P. 3.

TH. XIII.

Quibus accedit, quod secundum antiquas Saxonum
Leges mulieres bona Immobilia haud possedisse, nec in iis-
dem successisse Parentibus constat *Art. 17. Lib. 1. Band. N.*
ibi: *Erbe nimmet der Sohn und nicht die Tochter / Vo-*
cabulum enim Erbe in jure Saxonico significat bona Im-
mobilia, uti explicat Glossa lat. ad Art. 27. lit. d. in fin. L. 1.
Band. N. allegans *art. 58. Weichb.* ubi hereditatis vel pro-

prietatis nomine in specie intelliguntur bona immobilia. Contrà in bonis mobilibus Mulieres peculiarem successionem veluti præcipuam habuisse patet ex *Art. 21. & 27. Lib. 1. Land R.* partim ut damni sui, quod Immobilium successione abstinere tunc cogentur, compensationem aliquam haberent, partim quod res mobiles ut plurimum ad mundum muliebrem pertinerent, quibus implicari à Virilis & Saxonici vigoris sexu esset alienius, Heigius *P. 1. Qu. 8. n. 68.* Quibus consequens esse, cum laudato Heigio arbitratur Carpz. *d. Def. 22. n. 9.* quod Maritus mobilium Uxor, Geradà exceptà, Successor sit legitimus; de Immobilibus autem, quia olim nulla habuit Mulier, nihil circa successionem cautum legatur *d. Art. 31. L. 1. Land R. & Art. 76. Lib. 3. Land R.*

TH. XIV.

Gemina Juri Saxonico verba antiquissimæ Legis Salicæ, cujus auctorem Pharamundum primum Franciæ Regem esse communis fert opinio, videntur: *De terrâ Salicâ nulla portio hereditatis mulieri veniat, sed ad virilem sexum tota terra hereditas perveniat.* Unde & Carpzovius cum Heigio ad Legem Salicam provocat, eâque idem cautum fuisse ait.

TH. XV.

Se hæc Rationes tanti momenti non sunt, ut nos à sententiâ affirmativâ dimovere & in contrariam ducere possint: quippe ad quas respondetur, quod I. uterque Articulus juris Saxonici loquatur de eo casu, ubi tam mobilia, quam immobilia bona reliquit Uxor defuncta, non verò ubi bona defunctæ in meris Immobilibus constiterunt. Nam *Art. 31. L. 1. Land R.* verba sunt hæc: *Stirbt aber das Weib bey des Mannes Leben: Sie erbet keine fahrende Haabe/ denn allein Gerade und Eigen/ als sie des hat an*

an ihren Nehesten. Similis textus est in *Art. 76. L. 3.* ibi
stirbt das Weib / der Mann behält alle des Weibes fah-
rende Haabe: das Gebäu aber / da die Frau innen
was / und die Gerade behält er nicht / Statuta autem di-
sponunt, quantum loquuntur & non amplius, ita dicit Bal-
dus in *L. Testamentum non ideò C. de Testam.* Atque ideò
benè notandum est, quod in *d. Art. 31. L. 1.* Uxoris quidem
consanguinei à Successione Mobilium penitus excludan-
tur, in verbis: Sie erbet keine fahrende Haab an ihren
Nehesten: & solo lucro immobilium, si quæ adsunt, con-
renti esse jubeantur, non verò Maritus à successione Immo-
bilium, pro certâ & competente quantitate, in defectu Mo-
bilium expressâ aliquâ constitutione semoveatur. Ita &
Art. 76. L. 3. in casu quodam speciali loquitur, scil. quo ali-
quis Viduæ nupsit, quæ cum liberis suis ex priori Matrimo-
nio genitis in communiione bonorum perstitit, ac proinde
post ejus mortem Maritus superstes ex bonis defunctæ Im-
mobilibus nihil percipere potuit, quia illa non fuere pro-
pria Uxoris præmortuæ, sed ejus liberorum prioris Matrimo-
nii. Ex illis autem ipsi scil. Uxori, nihil præter Mor-
gengabam, Geradam & cibaria debebatur, ac ideò dicitur
in textu, quod Maritus superstes in solis Mobilibus succede-
re debeat, sc. in Morgengabâ & Cibariis, aliisque similibus,
exceptâ Geradâ.

TH. XVI.

Nimirum 2. loquitur allegatus Textus *Art. 76. L. 3.*
¶ **Band X.** ratione quidem distributionis inter mobilia præ-
defunctæ Uxoris generaliter, ratione verò dispositionis, ut
jam monui, planè specialiter, & in casu singulari, quo scil.
Maritus nupsit Viduæ, quæ tempore secundi Matrimonii
cum liberis suis prioris Matrimonii adhuc in communiione
usque ad mortem perduravit; Labet ejus verba adscribere:

Stirbt

Stirbt einem Weibe ihr Mann: und bleibt sie in des Mannes Guthe/ mit denen Kindern lange Weile oder Kürze: wenn sie darnach theilen/ so nimmit die Frau ihre Morgengabe/ Gerade und Mußtheil/ an allen dem Guthe/ das denn da ist/ als sie nehmen solte zu der Zeit/ da ihr Mann gestarb/ hätte aber die Frau einen andern Mann genommen/ und wäre er zu ihr und denen Kindern in das ungetheilte Guth eingefahren/ und stirbt dann das Weib: der Mann behält alle des Weibes fahrende Haabe: das Gebäu aber/ da die Frau inne was/ und die Gerade behält er nicht. *Ecce hic loquitur Textus de casu planè singulari, ex quo simul Ratio diversitatis apparet, cur hoc casu Maritus in solis Mobilibus, exceptâ Geradâ, succedere debeat, sc. quia Uxor nulla immobilia habuit, sed ea post mortem primi Mariti ad liberos suos pertinuerunt, Uxor autem, nullâ divisione institutâ, in communione bonorum cum liberis permanens ad secunda vota transiit, & cum Marito secundo in domo liberorum primi Matrimonii usque ad mortem, nullâ separatione factâ, habitavit & morata est. Hinc post obitum ejus, divisione à Marito secundo scil. Vitrico cum liberis primi Mariti, sive privignis habita, non potuit ille plus consequi, quàm Uxor defuncta reliquit; Hæc autem non amplius potuit relinquere, quàm sibi debebatur ex bonis primi Mariti, sc. mobilia, quæ consistebant in Morgengaba & Cibariis, nam Gerada in textu expressè excipitur.*

TH. XVII.

Ad 3. respondetur, quòd Dn. Carpzovius & ab eo allegatus Heigius non probent, quòd intendunt. Licet enim concesserim, quòd jure Saxonum antiquissimò filia Parentibus non successerint in Erbe und eigen/ h. e. in Imobilibus, uti explicat Gl. lat. ad Art. 27. lit. d. in f. L. 1. Land R.

Land R. ubi dicit: Hereditatis vel proprietatis nomine in specie intelliguntur bona Immobilia; Hoc tamen saltem verum est secundum quid, sc. quando filii extiterunt; secus est, quando nulli adfuerunt, quia tunc etiam filiae admittuntur ad successionem immobilium à parentibus relictorum, ut patet ex textu, quem ad probandam suam intentionem allegant Carpzovius & Heigius ex *Art. 17. L. 1. Land R.* ibi: Erbe nimt der Sohn/und nicht die Tochter/es sey dann/daß da kein Sohn sey/so nimbt es die Tochter.

TH. XIIX.

Idem proditum est Lege Alamannorum *tit. 57.* apud Lindenbrog. Sic & Lex Saxonum *t. 7. §. 4.* habet: *Qui defunctus non filios, sed filias reliquerit, ad eas omnis hereditas pertineat.* Quin Lex à Deo populo Israelitico data filiabus hereditatem paternam defert, si pater sine mascula prole decessisset *Num. 27. v. 8. 9. & seqq.* Durius agitur cum filiabus Lege Angliorum. Ita enim eius verba habent *tit. 6. hereditatem defuncti filius non filia suscipiat. Si filium non habuit qui defunctus est, ad filiam pecunia & mancipia, terra verò ad proximum paterna generationis consanguineum pertineat.* Sed hæc Lex ad rem præsentem non pertinet. Pariter Armeniorum foeminas omnino Lex succedere non sinebat; At eam barbaricam & insolentem Justinianus *edict. 3. cap. 1. de Armen. success.* vocat. Imò apud ipsos Romanos Lege Voconia foeminae omnes aliquando ab omni successione remotæ fuerunt; Quæ tamen ut nimis rigida paulatim iterum in desuetudinem abiit.

TH. XIX.

Multò minus probat Dn. Carpzovius, quod *cit. Def. 22. n. 4* dicit: secundum antiquas Saxonum leges bona Immobilia Mulieres non possedisse; Ut enim vel maximè

C

nulla

nulla bona immobilia à Parentibus, quod tamen extanti-
bus demum filiis factum fuisse jam probavimus, jure he-
reditario consecutæ fuerint; potuit sanè fieri, ut ea post-
modum à Fratribus sine filiis, quod sæpius accidit, defun-
ctis acquisiverint; aut etiam ex mobilibus pecuniarum,
aliisque bonis adventitiis immobilia comparaverint; Nul-
libi siquidem legimus, quod Mulieres antiquâ Saxonum
Lege Juris immobilia allodialia etiam possidendi planè
fuerint incapaces.

TH. XX.

Neque etiam conveniens esse mihi videtur, quod Carp-
zovius *d. l. ex Heigio d. Qu. 8. n. 68. 69. 70.* arcessit, ratioci-
nium: nempe illi juri singulari, quo foeminae in mobili-
bus peculiarem successionem veluti præcipuam habuisse,
leguntur, esse consequens: quod maritus omnium mobi-
lium Uxor, exceptâ Geradâ, successor sit legitimus, de
immobilibus autem nihil lucrari possit. Ad hoc enim
respondeo 1. quod à B. Carpzovio & Heigio allegati *Art. 24.
& 27. L. 1. Land X.* non probent, filias olim hanc portio-
nem, tanquam præcipuam habuisse ex bonis Mobilibus
parentum, de quorum successione Heigius *d. Qu. 8. n. 64.
68.* egit, sed saltem innuant, quidnam Viduæ ex bonis de-
functi Mariti immobilibus & mobilibus debeatur, & ad
quas personas defuncta suam hereditatem devolvat, quod
cuivis legenti apparebit. 2. Nullam etiam possum depre-
hendere Rationem consequentiæ per ea, quæ antè adduxi.
Accedit, quod ex alterâ ratione subjunctâ: sc. quod res mo-
biles ut plurimum ad mundum muliebrem pertinuerunt,
colligendum videtur, ab Heigio & Carpzovio forte per res
mobiles intelligi Geradam. Quo posito, illud potius se-
queretur, Maritum succedere in Geradâ; quam tamen à
successione excipit ipse Heigius *d. qu. n. 69.*

TH. XXI.

TH. XXI.

Neque existimandum est, Lege Salicâ, quam circa annum 412. cum Franci se nondum Christianæ religioni ad-
dixissent, latam esse vulgò perhibent, aliud cautum fuisse; quandoquidem per terram Salicam non intelligitur successio in imperium, neque ut Carpzovius statuere videtur, bona allodialia, h. e. ut Hotomannus explicat *Francog. c. 10*, quæ non feudi, sed patrimonii jure à privatis possidentur, intelliguntur, vid. Conring. *de Orig. Jur. Germ. cap. 7. pag. 35*. Potius terra Salica peculiare quid ab utroque diversum significat & terram videlicet, quæ hostibus devictis Regi militibusque Saliis i. Francicis assignata fuit. Agri enim ex hoste capti partim Principi cedebant, partim militibus & veteranis in præmia assignabantur, partim veteri possessori relinquebantur, glossar. Lindenbrog. *verbo: Salica terra*. Sic Goldastus *tom. 3. Rer. Alam.* bona Salica appellat *freye Lehngüter* iisque opponit bona fiscalia *Ehrschâtzige Hoffgüter*. Quare non animadverto, quomodo ex Lege Salicâ quicquam sibi præsidii hanc in rem capere queat cum Hei-
gio Carpzovius,

TH. XXII.

Ratione Quantitatis consideratur Objectum Legitimæ nostræ, quod sit vel Quarta pars bonorum à prædefunctâ Uxore relictorum, vel portio virilis, vulgò *Kindestheil*/Berl. *P. 3. Concl. 26. n. 14.*

TH. XXIII.

Quartam consequitur Maritus, si concurrat cum liberis propriis tribus vel paucioribus, Portionem virilem verò, quando cum pluribus, & quidem tantum jure Ususfructus, proprietate ejusdem Matrimonii liberis servatâ per text. in *Nov. 117. c. quia verò 5. junct. Auth. Prætereà. C. unde Vir & Ux.* Si vero liberi alterius Matrimonii fuerint,

C 2

etiam

etiam proprietatem prædictarum portionum consequitur,
itt. text.

TH. XXIV.

Præterea si cum aliis defunctæ Uxoris cognatis utpote
Ascendentibus & collateralibus Maritus concurrat, tum si
hi quoque tres vel pauciores fuerint, succedit in Quartam,
si plures, in virilem portionem hereditatis, plene tamen,
& non Ususfructus tantum jure *d. Nov. 117. c. 5. vs. Si verò*
& *d. Auth. Schultz. Synops. J. de Quart. Ord. Succed. ab*
intest.

TH. XXV.

Subjectum est Maritus superstes, Cujusmodi Jure
communi intelligendus est statim benedictione sacerdo-
tali insecutâ, ceu docet quoque Hahnus *ad Wesenb. tit. ff.*
de sponsal. n. 6. At Jure Saxonico consensio thalami ne-
cessaria est *p. 3. const. 19.* Quanquam sufficit Matrimoni-
um post Consensionem thori momento saltem durasse,
Berl. P. 3. Concl. 25. n. 30.

TH. XXVI.

Neque enim, quod nonnulli tradunt, conjunctionem
hic carnalem requiri, recipiendum est. Tametsi hoc ita
practicari Colerus *part. 2. Decis. 286.* perhibet & moribus
Frisiæ, Ultrajectensium & Regni Lusitaniæ obtinere testan-
tur Sand. *lib. 2. Decis. tit. 2. def. 1.* Goris *adv. Jur. tr. 1. cap. 2.*
n. 1. Molin. *de J. & J. tom. 2. Disp. 422. n. 3.* imò de consuetu-
dine totius Germaniæ commixtionem carnalem necessa-
riam putat Besoldus *thes. pract. voc. Bethe.* Cum ex ad-
verso eam nec moribus Comitatus Hollandiæ aliorumque
populorum requiri testentur Goris *cit. c. 2. n. 3. seqq.* Neo-
stad. *de pact. antenupt. obs. 18. n. 5. seqq.* Ceterum in eo
facile consentio, procinctum nuptiarum nequaquam suf-
ficere, utputa si sponsa in templum deducta & viro copu-
lata

lata fuit, vel saltem magni sumtus in apparandis nuptiis
vel comparandis vestibus & ornamentis facti, propter diser-
tum textum ante citatum in *part. 3. c. 19.* ubi præcisè ingres-
sus thalami requiritur.

TH. XXVII.

Ex his sequitur, Sponsum, de præsentis licet, nec in
foro communi Legitimam lucrari, tum quia sponsus se-
cundum veriorum sententiam propriè & verè non est ma-
ritus, sed ab eo maximè differt *arg. l. 38. pr. de rit. nupt.*
adeoq; Statutum, quod strictè interpretandum, non invenit
objectum & veram materiam, in quam operari possit, ma-
ximè quando de uxore non de Marito loquitur, & argumen-
to demum ducto ab uxore ad maritum extenditur, tum
quia major est favor consanguineorum sponsæ de damno
vitando certantium, quam sponsi de lucro captando solliciti
arg. l. 7. 8. de Jur. & fact. ign. Quid multa? Ipsi fontes
expressè loquuntur de conjugè, qui præmoriens cohabita-
vit fœdere matrimoniali. Verba *Nov. 53. c. 6.* sunt: *Vi-*
demus autè quosdam coherentes mulieribus indotatis & pau-
lo post: licet mulieres in statu legitime conjugis manserint.
Nov. autem 117. c. 5. *Si quis indotatam uxorem per affectum*
solum acceperit, & usq; ad mortem cum eâ vivens præmoria-
tur. Quæ verba sanè ad sponsum & sponsam nullo modo
accommodari possunt. Unde quidem tanto magis mirari
subit, reperiri, qui etiam ad sponsas de futuro lucrum Sta-
turiæ successionis referre tentant, novissimè Ludvvell. in
Comment. ad l. 5. C. de bon. quæ lib. Atque sententiam nô-
stram multi tuentur, quos adducit Berlich. *part. 3. concl. 25.*
n. 3. seq. & novissimè Lauterbach. *de societ. bon. conjug. c. 2.*
§. 19. eamque judicando approbatam testatur Cassanaus
in *Consuetut. Burg. rubr. 4. §. 6. n. 4.* Confer Mozz. *de Con-*
tract. tit. de Matrim. rubr. de natural. matrim. n. 40 & Gæ-
haus. *Per. Acad. part. 2. q. 24.* ubi distinguunt.

CAP. IV.

DE FORMA.

TH. I.

Forma hujus Legitimæ consistit I. in eo, ut Uxor præmo-
riatur *d. Autb. Præterea & Nov. 53. c. 6.*

TH. II.

Sed quæritur hic, si contingat Maritum & Uxorem, eodem casu simul perire, puta ruinâ cujusdam domûs vel naufragio, uter alteri in parte Statutaria succedat? Sunt qui statuunt, Maritum lucrari debere quartam, eò, quòd præsumatur Uxor prius mortua fuisse *Carpzov. P. 3. C. 17. D. 12. Paul, Zach. Quest. Med. legal. Conf. 85.* Sed verior est sententia opinantium, hoc casu neutri Conjugum hanc portionem Statutariam deberi, tum quia in *L. 9. §. 3. de reb. dub.* Jctus fundamentum decisionis ponit in verbis stipulationis: si in Matrimonio decesserit, non autem simpliciter dicit, dotis lucrum ad Maritum ex stipulatione pertinere, quod satis indicio est, præsumtionem, quam dissentientes urgent, jure probatam non, imò potius ei contrariam esse, tum quia si ea vera esset, non difficilis foret decisio, nec necesse fuisset Jcto ad verba Scti confugere & in casu donationis factæ à marito contra Jctum responderi deberet in *L. 32. §. 14. de Donat. int. vir. & Ux.* tum denique, quia ut Locus sit Statuto vel pacto, necesse est, ut constet, eum qui sperat lucrum successionis, supervixisse *L. 16. de reb. dub.* quod hic non est, *Brunnem. in cit. L. 9. §. 7. d. t. n. 11. seqq.*

TH. III.

Reqviritur 2. etiam, ut Maritus nullam habeat Donationem propter Nuptias, nam si talem haberet non posset dici inops, *arg. alleg. Autb. & Nov.*

TH. IV

TH. IV.

Qualis autem inopia hic requiratur, inter Interpretes omnino non convenit. Plurimi tradunt: minimè requiri hinc inopiam parem Mendicitati, sed sufficere, quod Conjux superstes aliunde tantum non habeat, quantum faceret quarta Pars Facultatum præmortui Conjugis. Secundum quam sententiam superstiti Conjugi hoc jus competit etiam proprias res aliquas habenti, Gudelin. in *Comment. de jure Noviss. L. 2. c. 16. n. 6.* Tutius videtur, qualis hinc requiratur inopia, id arbitrio judicis committere Menoch, *lib. 2. A. 2. cas. 65.* Ceterum in judicandâ inopia tempus mortis mariti attendendum est; Ideo nihil nocet, si postea dives fiat Hillig. ad *Donell. lib. 9. c. 1. lit. O.*

TH. V.

Sed nostro Judicio æquitati magis congrueret, si Maritus etiam jure Saxonico indistinctè sive inops sive dives ex bonis immobilibus prædefunctæ Uxor is partem Statutariam consequeretur deficientibus mobilibus, id quod supra *cap. 3.* deduxi.

CAP. V.

DE

FINE & EFFECTU.

TH. I.

Finis est Tuitio honoris pristini Conjugii, & ne Maritus post Mortem Uxor is cogatur miserè vivere in opprobrium ipsius, *Nov. 53. c. 6.* tum ut cultiùs & honestiùs se exhibere & memoriam defunctæ Conjugis meliùs retinere possit *Cothm. L. 2. Resp. 74. n. 43. 44.*

TH. II.

Effectus inde resultantes quod attinet I. est, quod Maritus superstes vi harum constitutionum Uxori prædefunctæ

et fiat heres partiaris regulariter ex quadrante, & 2. si
Marito Legatum minus quarta Uxor relinquat, is ad supple-
mentum agere queat *Auth. Prætereà & Nov. 53. c. 6.*

TH. III.

Effectus quoque est 3. quod Jus hujus Portionis ne ex-
pressâ quidem Testatricis voluntate tolli aut minui pos-
sit, quasi hæc Portio Legitima sit Conjugis Gothofr. *in nat.*
ad d. c. 6. Nov. 53. lit. b. & i. non absimilis Legitimæ libe-
rorum vel parentum, quæ necessariò ipsis est relinquenda.
Nov. i. c. 2. in pr. Neque obstat, quòd cessante ratione Legis &
ipsa cesserit dispositio *arg. L. 32. de pact.* Jam si Conjux præ-
defuncta Testamento auferat illam quartam, cessare videa-
tur Ratio, videl. ne mariti memoria afficiatur ignominia.
Resp. enim, quod ea Ratio non sit principalis, sed hæc po-
tius, quòd prorsus inhumanum visum fuerit, conjugem,
qui vitæ socius fuit & omnium casuum fortuitorum parti-
ceps, post obitum alterius ad mendicitatem redigi *d. Auth.*
quam rationem prædefuncta Conjux dispositione suâ in-
hibere non potest, maximè cum nemo juri quod simul &
principaliter alterius favorem concernit, renunciare pos-
sit *arg. c. L. pen. C. de Pact.* Neque quod vulgò dicitur, pro-
visionem hominis tollere provisionem Legis, locum habet,
quando provisio est extraordinaria. Richter. ad cit. *Auth.*
Prætereà n. 30. seqq. conf. Carpz. Part. 1. Dec. 61. ubi à sen-
tentia, quam defendit P. 3. C. 7. D. 2. recedit.

TH. IV.

Huc pertinet 4. quod huic Legitimæ Maritus non
possit renunciare, quia ea jure hereditario capitur, *d. Nov.*
53. c. 6. pacta autem de non succedendo sunt invalida *L.*
Pactum dotali 3. C. de Collat. L. f. ff. de suis & legit. Cate-
rum notū est, talem renunciationem jure Canonico, quod
uti in multis capitibus ita etiam in hoc articulo passim re-
ceptum est, valere, si jurata sit *c. 2. de Pact. in 6.*

TH. V.

TH. V.

Ad consequendam hanc Legitimam vel supplementum eius competit Marito superstiti 1. Hereditatis petitio, 2. actio familiae herciscundae, 3. Condictio ex Lege sc. allegata *Auth. Præterea C. unde Vir. & Ux. & Nov. 53. c. 6. Conf. L. 30. 35. §. 2. l. 36. C. de inoff. Testam.* 4. Jus Retentionis *Carpz. P. 2. C. 25. Def. 18. per tot.*

CAP. VI.

DE

AFFINIBUS & CONTRARIIS.

TH. I.

AFFinis hujus Legitimæ est Portio statutaria, quæ tamen hæcenus ab ea differt, quod hæc ex speciali dispositione statuti tanquam lucrum matrimoniale, & sic titulo singulari, illa verò jure hereditario & titulo universali deferatur. Lucrum verè statutarium à jure hereditario multum differre latius docent *Cothmann. V. 2. consil. 51. n. 120. seqq. Merivius ad Jus Lubec. part. 2. tit. 2. art. 12. n. 239. seqq.* Quamquam verò Conjux tum non est heres, tamen per indirectum & per consequentiam, quatenus nimirum æs alienum ante divis. deducendum, debita pro rata portione exsolvere tenetur *Carpz. p. 3. const. 20. def. 46.*

TH. II.

Similis quoque est Legitima mariti quartæ Falcidiæ, quam Maritus ab Uxore heres in testamento institutus & ultra do-
drantē legatis gravatus detrahere potest, *arg. L. 1. pr. ff. ad L. Falc.* Quamquam tum eum hæc quartâ contentū esse oportet, ut adeo præterea legitimam nequaquam petere valeat, *arg. l. 6. C. de SC. Treb. d. l. 1. ad L. Falcid.* Et cum legitima secundum tenorem *Auth. Præterea* admodum variet, ideo hoc casu consultius fuerit, Falcidiæ beneficio uti. Ceterum reser-
vata potestas in donatione mortis causâ reciproca inter

D

conju-

conjuges de legando aliquid alteri ex hereditate, *ihme et-
was zuvermachen*/ non efficit, quò minùs tota hereditas
testamento ei deferri possit, quod Carpzovius *lib. 6. Resp.
8.* prolixè executus est.

TH. III.

Cessat jus Legitimæ consequendæ 1. Si Maritus super-
stes sit dives, citat. Auth. & Novell.

TH. IV.

Contraria etiam sunt huic legitimæ Pacta dotalia,
Struv. *S. 7. C. Ex. 38. Th. 39.* Schneidevv. *ad 7. tit. de hered.
quæ ab intest. def. rubr. de success. int. Vir. & Ux. n. 1.* We-
senb. *Vol. 4. Conf. 157. n. 32. seqq.* quia provisio hominis tol-
lit provisionem Legis. Quocirca, si maritus pactis dotalibus
de certâ portione in casum demortuæ uxoris sibi prospexe-
rit, eâ omnino contentus esse debet, ut adeo ad portionem
statutariam recurrere nequeat, Carpzov. *part. 3. const. 23.
def. 1.* Berlich. *part. 3. Concl. 27. n. 29. & seq.* Idemque in
Marchiâ Brandenburgicâ observari testatur Schepliz. *ad
Consuet. March. part. 3. tit. 2. §. 5. n. 6.*

TH. V.

Ceterùm indignum se facit Maritus hâc quartâ, si ob
commissum adulterium vel malitiosam desertionem Vin-
culum Matrimonii fuerit dissolutum, quia causa illius
quartæ lucrandæ, quæ est Matrimonium, tunc cessat, Carpz.
part. 3. const. 26. def. 1. & 9. Moller. *P. 3. C. 26. n. 3.* Idem est,
si maritus officium conjugale uxori denegaverit, Mev. *part.
5. Decis. 136. n. 1.* Carpz. *1. Resp. 109. n. 3.* quò pertinet vul-
gatum illud Juris axioma, quod qui non facit, quod debet,
non recipiat etiam quod oportet.

TH. VI.

Si Maritus Uxorem interficiat, quoque amittit hanc
legitimam *arg. L. 10. §. 1. ff. Solut. Matrim. Berl. P. 3. Concl. 36.
n. 3.* Kohl. *de success. Conjug. part. 1. n. 34.* Licet eam in fla-
granti

granti crimine deprehensam occiderit Carpz. P. 3. C. 26. D.
7. n. 3. Quamquam enim Mevius ad Jus Lubec. part. 2. tit. 2.
art. 12. n. 433. & seq. putat, maritum tum lucrum statutori-
um non amittere, tamen verius omnino est contrarium. 3
Quia ratio, quâ movetur Mevius, nempe marito uxorem,
in crimine adulterii deprehensam occidere licere, non sub-
sistit l. 22. §. f. d. tit. vid. Carpzov. 1. Decif. 95. Struv. de vind.
priv. c. 8. apb. 1. Unde meritò Carpzovii castra hâc parte
sequimur, missâ Mevii sententiâ, Nisi forte eam ad Italiam
aliave loca, ubi uxorem in adulterio deprehensam occide-
re permissum est, testibus Wesenbecio π, ad L. 7. de adult. n.
20. Gudelino de Jur. Noviss. lib. 5. cap. 18. restringamus. I-
mò non præcisè exigitur, ut maritus occiderit Conjugem,
sed sufficit, si Conjugis necem molitus sit, licet ad effectum
non perduxerit Berl. cit. loc. n. 10. Quam ampliationem
etiam probat Mevius cit. art. 12. n. 432.

TH. VII.

Similiter Maritus ob denegata Uxori Alimenta hâc legitimâ
privatur, Coler. Dec. 256. n. 6. Modest. Pist. P. 2. Qu. 57. n. 3. quia ne-
care videtur, qui non alit, L. 4. ff. de agnosc. & alend. lib. modè
alimenta perperam & malitiosè neget, Mev. cit. art. 12. n. 435. & U-
xor ex defectu alimentorum decesserit. P. 3. const. 26. Kohl. de Success.
Conjug. P. 1. n. 31.

TH. VIII.

Porro qui Uxorem infirmam & ægotam negligit, eiq; medi-
cum non adhibet, hanc Legitimam perdit Carpzov part. 3. const. 26.
def. 4. Richter. de success. sect. 4. membr. fin. n. 39. Quod tamen tum
demum procedit, si conjux tantis gaudeat opibus, ut impensam
hanc commodè ferre & solvere possit Berlich. part. 3. concl. 36. n. 42.

TH. IX.

Eadem privationis pœna obtinet, quando maritus u-
xorem sine causa expellit N. 117. in fin. aut verberibus tractat scil.
impiè & immodicè Carpzov. part. 3. const. 26. def. 6. Brunnem. ad
L. 10. solut. matrim. n. 2. Nam marito licere etiam verberibus
modicè uxorem castigare, Dd. communiter docent, Wurmser. 47.

Obs.

Obs. 21. adeo ut pactum de non castigando uxorem, tanquam bonis moribus contrariū improbetur, *Mev. cit. art. 12. n. 440.* Huc quoque pertinet, si mortem defunctæ Uxor̄is non vindicet, *L. 20. ff. de his qua ut indign. et si hodie secundum sententiam Clari & Hahnii ad Wesenb. cit. tit. n. 2.* hoc casu fiscus excluditur.

TH. X,

Sed & quæritur, An, si contingat morte civili Uxor̄is puta per ingressum in Monasterium dirimi Matrimonium, superstes Maritus hanc quartam consequatur? Quod affirmatur, quia qui Monasterium ingreditur, quantum ad Matrimonium videtur mori *L. 56. pr. C. de Episcop. & Cler. Nov. 22. c. 5.* Marc. Ant. *Narra Lib. 2. Conf. 282. n. 7. & seqq.* Honded. *Vol. 1. P. 4. Conf. 62. n. 8.* Et si hoc Jure Canonico abrogatum videtur, utpote quod prohibet ne maritus invita uxore, vel contra continentiam viveat in *can. una sola causa 33. quest. 5.* ubi Augustinus elegantem addit rationem: Neque enim Deus exigit, si quis ex alieno aliquid voverit, sed potius usurpare verat alienum.

TH. XI,

Denique fac, uxorem aliquid in testamento marito legare, an maritus hoc in portionem statutariam imputare tenebitur? Sunt certè, qui negant Boër. *Decis 244. n. 6.* Moller. *Semestr. lib. 3. c. 25. n. 3. & seqq.* Verum ego veriore affirmitivam puto, quia tum legatum animo compensandi relictum censetur. *Auth. præterea C. unde vir & ux. arg. l. 22. §. 3. sol. matrim. l. 18. de adim. leg. Carpz. part. 3. const. 20. def. 29.* Secus est in casu, ubi ex pactis dotalibus viduo certa portio debetur, Tunc enim & legatum & portio pacto constituta rectè petitur *Carpz. def. 5.* Unde colligo Regulam: Quoties viduo certa portio debetur ex causa voluntariâ, toties legatum portionem non tollit, quoties autem ex causa necessariâ, toties tollit. Quanquã verò tum demum legata in quartam cit. *Auth. imputari* putat *Corasius 3. Miscell. 1. n. 10.* si scilicet, vidua alteri nuptura, & consequenter viduus ad secunda vota transiturus sit, tamen hoc non placet, cum si semel legatū una cum portione statutaria perceperit, per secundas nuptias nullibi dicatur amittere. Et hæc pro ratione instituti sufficiant; Veniam mihi dabis B.L. si non omnia ad palatum, cum errare humanum sit. Deo verò Ter Opt. Max pro divinâ suâ Assistentiâ sit Laus & Gloria! FINIS.

94 A 7379

ULB Halle 3
002 376 911

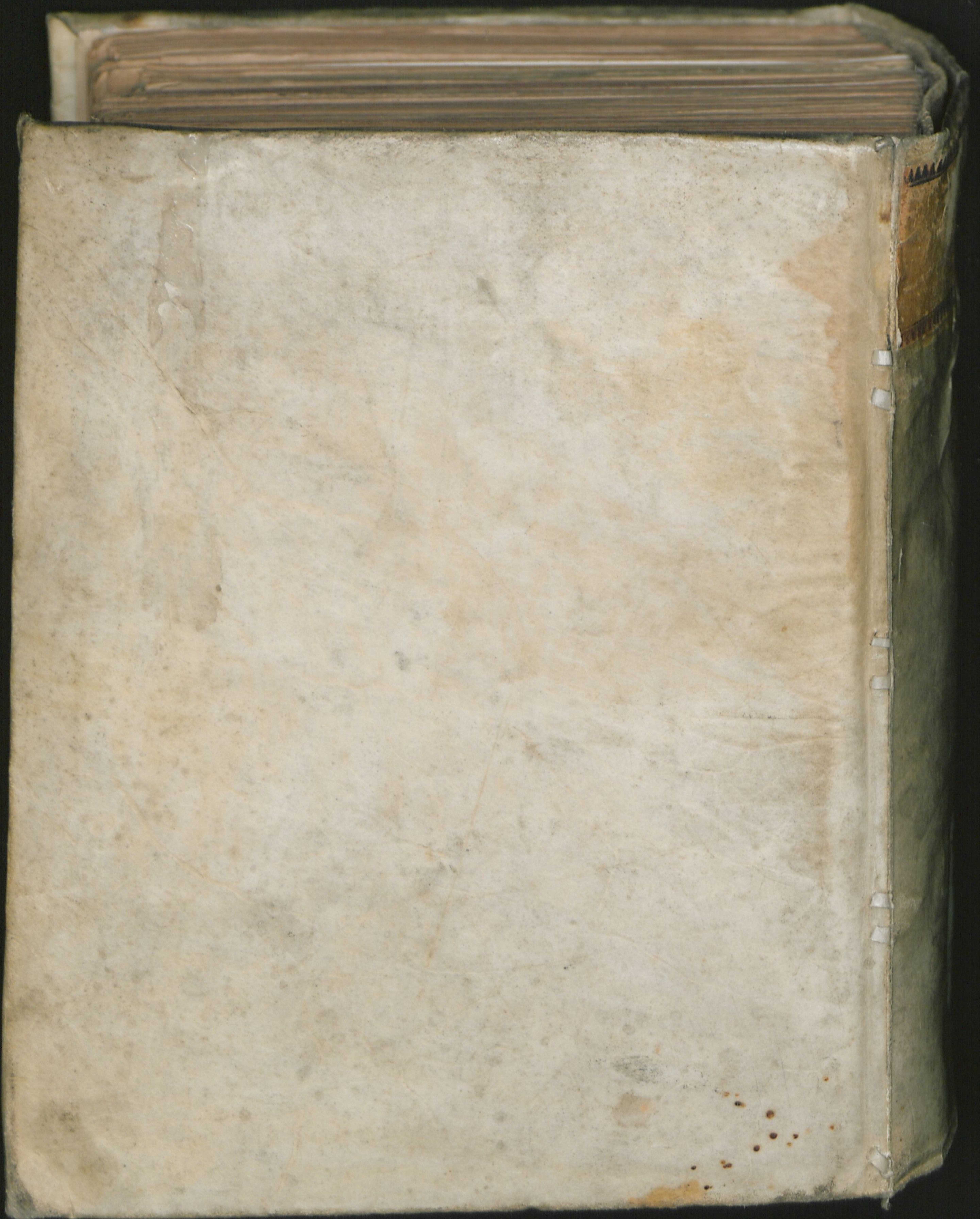

sb

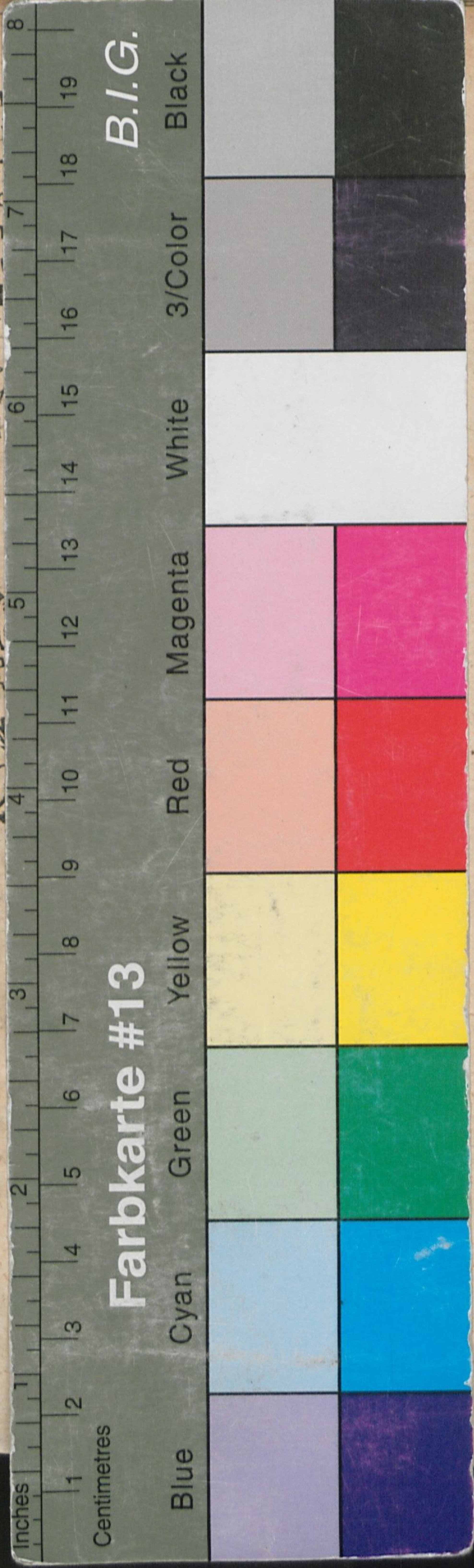
WAT

7/7
Nov 1923

I. N. J.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
DE
LEGITIMA MARITI

occasione
Auth. Præterea. C. Unde Vir & Uxor
&
Novell. 53. cap. 6.

Quam
DEO juvante
Ex Permissu Incltyi Jctorum Ordinis,
IN ACADEMIA VITEMBERGENSI,
SUB PRÆSIDIO

DN. JO. HENRICI BERGERI,
J.U.D. Pand. P.P. & Collegiorum, quæ

Vitembergæ sunt, Assessoris,
Domini Patroni & Promotoris sui etatem
colendi,

PRO LICENTIA
Summos in utroque Jure honores, Privilegia &
Immunitates ritè consequendi,

Publicæ & solenni Disquisitioni submittit
JOH. FRIDERICUS BAUDIUS,

Schmidfeld. Misn.
Ad diem 4. Maji, Anno M. DC. XCIII.

—————
VITTEMBERGÆ,
Typis CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typogr.

